

AUTOREFERAT

(załącznik nr 2 do wniosku habilitacyjnego)

1. Imię i nazwisko: Aleksander Gomola

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej

1. Magister teologii świeckiej, Katolicki Uniwersytet Lubelski, 1987;
2. Magister filologii angielskiej, Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, 1992;
3. Dyplom ukończenia studiów podyplomowych w zakresie kultury brytyjskiej, Uniwersytet Warszawski, Ruskin College, Oxford, 1995;
4. Doktor nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa, Uniwersytet Jagielloński, Wydział Filologiczny, 2009 na podstawie rozprawy doktorskiej: „Metafory Boga we współczesnej teologii feministycznej w ujęciu językoznawstwa kognitywnego”.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych:

2005–2009 Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej na stanowisku asystenta.

2009–2011 Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej na stanowisku adiunkta.

2009–2015 Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Oświęcimiu na stanowisku starszego wykładowcy.

2007–2011 Uniwersytet Jagielloński w Krakowie na stanowisku asystenta.

2011 – do chwili obecnej Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, na stanowisku adiunkta¹.

¹ Pomijam wcześniejsze okresy zatrudnienia przed doktoratem w Nauczycielskich Kolegiach Języków Obcych, ponieważ nie są to jednostki naukowe.

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 r. poz. 882 ze zm. w Dz. U. z 2016 r. poz. 1311):

a) tytuł osiągnięcia naukowego

„Conceptual Blending in Early Christian Discourse. A Cognitive Linguistic Analysis of Pastoral Metaphors in Patristic Literature”.

b) autor, tytuł publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa, recenzenci wydawniczy

Aleksander Gomola, *Conceptual Blending in Early Christian Discourse. A Cognitive Linguistic Analysis of Pastoral Metaphors in Patristic Literature*, 2018, Berlin/Boston: De Gruyter, ss. 231;

ISBN 978-3-11-058297-0; e-ISBN (PDF) 978-3-11-058063-1; e-ISBN (EPUB) 978-3-11-058204-8; doi.org/10.1515/9783110582970-001

<https://www.degruyter.com/view/product/496638>

Zgodnie z zasadami recenzji wewnętrznej wydawnictwa De Gruyter, recenzenci są anonimowi i nie podano mi ich nazwisk.

c) omówienie celu naukowego pracy i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania

Monografia, którą przedstawiam jako moje osiągnięcie naukowe, jest analizą językoznawczo-kognitywną metafory Kościoła jako trzody w epoce patrystycznej (I–V w.) czyli w okresie najbardziej dynamicznego rozwoju pojęć i konceptualizacji w języku chrześcijaństwa jako nowej religii. Język religijny, a zwłaszcza język wczesnego chrześcijaństwa, ze względu na swój charakter jest szczególnie predestynowany do tego, by analizować go z wykorzystaniem narzędzi językoznawstwa kognitywnego, jak dotąd jednak brak dogłębnych studiów takiego języka proponowanych przez językoznawców, co wynika między innymi z tego, iż nie sposób podjąć się analizy językoznawczej języka chrześcijaństwa epoki patrystycznej bez znajomości koncepcji i problemów teologicznych i doktrynalnych, których był on nośnikiem właśnie w okresie formowania się doktryny. Jako językoznawca posiadający również niezbędną, formalną wiedzę teologiczną postawiłem sobie w mojej monografii za cel udowodnienie, iż pozornie prosta metafora Kościoła jako trzody stanowiła w rzeczywistości wyrafinowane narzędzie konceptualizacyjne wykorzystywane przez autorów wczesnochrześcijańskich do generowania szeregu nowatorskich pojęć, znaczeń i sensów niezbędnych w rozwoju doktryny wczesnochrześcijańskiej i w praktyce Kościoła pierwszych

wieków. Aby zrealizować mój cel, przeanalizowałem w pierwszej kolejności około czterysta tekstów patrystycznych reprezentujących różne gatunki literatury patrystycznej (traktaty teologiczne, homilie, listy, teksty polemiczne, dokumenty Kościoła). Następnie wybrałem z nich około dwieście siedemdziesiąt różnych gatunkowo tekstów ponad trzydziestu greckich, łacińskich i syryjskich Ojców Kościoła od pierwszego do piątego wieku, w których pojawia się wspomniana wyżej metafora i za pomocą narzędzi językoznawstwa kognitywnego usystematyzowałem i opisałem jej warianty oraz rolę, jaką pełnią one w konceptualizacji doktryny.

Monografia składa się z dwóch głównych części. Część pierwsza, obejmująca rozdziały od 1 do 3, przedstawia ramy teoretyczne pracy oraz zagadnienia wstępne. Druga część, obejmująca rozdziały od 4 do 9, to szczegółowa analiza amalgamatu pojęciowego KOŚCIÓŁ TO TRZODA i jego wariantów w wybranych tekstach patrystycznych.

Rozdział pierwszy omawia literaturę przedmiotu i dotychczasowe prace wykorzystujące teorię amalgamatów pojęciowych w analizie tekstów patrystycznych. (Jak wspominałem, brak praktycznie prac poświęconych tekstom patrystycznym pisanych przez językoznawców kognitywnych i powstało jak dotąd tylko kilka monografii wykorzystujących narzędzia językoznawstwa kognitywnego autorstwa biblistów lub patrologów, koncentrujących się jednak tylko na jednym wybranym tekście lub jego fragmencie). Następnie w tym samym rozdziale przedstawiam teorię amalgamatów pojęciowych autorstwa Gillesa Fauconniera i Marka Turnera z uwzględnieniem wkładu innych badaczy (między innymi Eve Sweetser i Seany Coulson). Teoria amalgamatów pojęciowych pozwala wyjaśnić mechanizmy konceptualne leżące u podłoża dyskursu wczesnochrześcijańskiego i dostarcza narzędzi pozwalających na rozpoznanie, klasyfikację i analizę amalgamatów pojęciowych opisywanych w pracy. Omawiam również niejęzykowe, materialne realizacje amalgamatów manifestujące się przez przedmioty, obrzędy i rytuały, ponieważ i takie przedstawiam w dalszej części pracy. Rozdział kończy się krótkim przedstawieniem potocznego modelu (*folk model*) pasterza i czynności pasterskich będącego podstawą pojęciową wszystkich amalgamatów opisywanych w pracy.

W rozdziale drugim przedstawiam ogólnie rolę integracji pojęciowej w egzegezie biblijnej, omawiając przykładowo trzy wybrane amalgamaty pojęciowe: powiązanie proste (*mirror network*) pojawiające się w egzegezie typologicznej Ireneusza z Lyonu i Tertuliana, rzutowanie jednokierunkowe (*single-scope network*) w jednej z homilii Grzegorza z Nyssy i rzutowanie dwukierunkowe (*double-scope network*) w jednej z homilii Augustyna. (Egzegezę typologiczną, tak kluczową dla rozwoju doktryny wczesnochrześcijańskiej, opisywałem już

wcześniej jako przykład powiązania prostego, wraz z całym jego znaczeniowym potencjałem w artykule 6 w sekcji II A: zob. załącznik 4). Ta prezentacja jest niezbędnym elementem zasadniczej analizy przedstawionej w książce, ponieważ w większości przedstawionych w niej amalgamatów jedną z domen źródłowych jest tekst biblijny. Rozdział ten posiada jednak także znaczenie sam w sobie, ponieważ dowodzi, iż wczesnochrześcijańska egzegeza biblijna, zwłaszcza interpretacja alegoryczna i typologiczna może być przedstawiona na gruncie językoznawstwa kognitywnego jako proces integracji pojęciowej.

Rozdział trzeci przedstawia kulturowo-doświadczeniową podstawę obrazu Kościoła jako trzody, prezentując rolę metaforyki pastoralnej w opisywaniu relacji społeczno-politycznych w starożytności w cywilizacjach śródziemnomorskich oraz rolę tej metaforyki w Biblii.

Rozdział czwarty opisuje strukturę trzech najważniejszych amalgamatów wykorzystujących metaforykę pastoralną zidentyfikowanych w analizowanym przeze mnie materiale i opisywanych szczegółowo w dalszej części pracy. Są to amalgamaty: TRZODA KOŚCIOŁA JEST TRZODĄ IZRAELA, PASTERZE SĄ PASTERZEM oraz KOŚCIÓŁ JEST TRZODĄ BOGA, który można podzielić na kilka podkategorii. Rozdział czwarty stanowi wstęp do bardziej szczegółowego omówienia powyższych amalgamatów w rozdziałach od piątego do dziewiątego, gdzie pokazuję, jaką rolę pełnią ich realizacje na poziomie języka w dyskursie wczesnochrześcijańskim.

Rozdział piąty omawia realizacje językowe amalgamatu TRZODA KOŚCIOŁA JEST TRZODĄ IZRAELA i dowodzę w nim, że amalgamat ten jest podstawą konceptualną postrzegania Kościoła jako nowego Izraela i pełni w tekstach wczesnochrześcijańskich kluczową rolę, ponieważ umożliwił chrześcijaństwu przejęcie Biblii hebrajskiej jako własnego tekstu świętego i pozwolił interpretować polecenia kierowane w niej do przywódców Izraela jako skierowane do biskupów.

Rozdział szósty przedstawia szczegółowo realizacje językowe amalgamatu PASTERZE SĄ PASTERZEM. Pokazuję w tym rozdziale, jak ten amalgamat utożsamia biskupów z Chrystusem konceptualizowanym jako pasterz w Ewangelii Jana i jak jest regularnie wykorzystywany do sankcjonowania i legitymizacji władzy biskupów jako pochodzącej bezpośrednio od Boga, a także, co istotne, jak obliuguje biskupów w niektórych sytuacjach do tego by jako „dobrzy pasterze” oddawali swoje życie za owce. Wskazuję także w tym rozdziale na podobieństwa tej konceptualizacji z późniejszą koncepcją „władzy pasterskiej” (*pastoral power*) w demokracjach nowożytnych, którą opisuje Michel Foucault.

Rozdziały siódmy i ósmy są analizą realizacji językowych amalgamatu najczęściej utożsamianego z obrazem Kościoła jako trzody, a mianowicie amalgamatu KOŚCIÓŁ JEST TRZODĄ BOGA. W rozdziale siódmym omawiam najwcześniejsze wystąpienia tego amalgamatu w tekstach Nowego Testamentu i w *Pasterzu Hermasa*. Rozdział ósmy stanowi analizę szeregu realizacji językowych tego amalgamatu w różnych tekstach chrześcijańskich i pokazuje, jak był wykorzystywany do definiowania roli i obowiązków biskupów i świeckich oraz jak służył do łagodzenia rygorów pokutnych we wczesnym Kościele. W rozdziale tym pokazuję także ogromne możliwości konceptualizacyjne tego amalgamatu i omawiam szereg przykładów pokazujących jak rzutowanie elementów między domenami źródłowymi jest wykorzystywane przez pisarzy patrystycznych do tworzenia ogromnego wachlarza nowych znaczeń i treści. I tak na przykład pokazuję, jak wypasanie owiec stanowi konceptualizację nauczania laikatu przez biskupów; wilki konceptualizują różne zagrożenia dla wspólnoty (herezjarchów i fałszywych nauczycieli), a zaraźliwa choroba owcy wykorzystywana jest jako konceptualizacja herezji lub niemoralnego prowadzenia się członków wspólnoty. Podkategorie amalgamatu KOŚCIÓŁ JEST TRZODĄ BOGA przedstawione w rozdziale ósmym to: BISKUPI TO BARANY, (oczywiście w sensie przywódców stada, a nie ich zdolności umysłowych...), APOSTOŁOWIE TO PASTERZE, NAUCZANIE BISKUPÓW TO KARMIEŃ OWIEC, GRZESZNIK TO ZGUBIONA OWCA, GRZESZNIK TO BŁĄDZĄCA OWCA, GRZESZNIK TO CHORA OWCA, HEREZJARCHA/FALSZYWY NAUCZYCIEL TO WILK/PIES, BISKUPI TO PSY PASTERSKIE. Wszystkie powyższe amalgamaty ilustruję odpowiednimi przykładami ich realizacji językowych zaczerpniętymi z tekstów patrystycznych i omawiam ich rolę w życiu Kościoła epoki patrystycznej. Śledzę także w tym rozdziale pokrótce historię późniejszego użycia i oddziaływania niektórych z powyższych amalgamatów (*Wirkungsgeschichte*) na przykład amalgamatu HERETYCY TO WILKI, przedstawiając jego rolę w średniowieczu (u Tomasza z Akwinu) i w okresie narodzin protestantyzmu (u Lutra i Kalwina).

Podczas gdy rozdział ósmy koncentruje się na roli metaforyki pasterskiej w definiowaniu zadań i obowiązków biskupów i laikatu, czyli na praktyce życia Kościoła, rozdział dziewiąty pokazuje kluczową rolę amalgamatu KOŚCIÓŁ JEST TRZODĄ BOGA w rozwoju doktryny, na podstawie przykładów zaczerpniętych z wczesnochrześcijańskiej teologii chrzcielnej, eklezjologii, chrystologii i soteriologii. I tak, w analizowanych tekstach pokazuję jak chrzest jest konceptualizowany jako wypalanie piętna właściciela na owcach oraz jako mycie i strzyżenie owiec. Opisuję także w tym rozdziale ikonografię chrzcielną pierwszych baptysteriów oraz egzorcyzm *cilicium* towarzyszący liturgii chrzcielnej jako przykłady amalgamatów materialnych. Ponadto w przypadku amalgamatu NOWOOCHRZCZENI TO

OSTRZYŻONE OWCE WYCHODZĄCE Z KĄPIELI pokazują warianty tego amalgamatu w perspektywie diachronicznej u kolejnych pisarzy patrystycznych: Cyryla Jerozolimskiego, Ambrożego i Augustyna. Następnie pokazują rolę konceptualizacji w eklezjologii i w przedstawianiu Kościoła jako „jednej trzody/owczarni”. I wreszcie pokazują, jak przypowieść o zgubionej owcy – wykorzystana w obrębie omawianego tu amalgamatu – służy do budowy koncepcji soteriologicznych u Orygenesza, Augustyna, Cyryla z Aleksandrii i Pseudo-Makarego oraz do obrony chrystologii nicejskiej u Grzegorza z Nyssy.

Pracę kończą podsumowanie i wnioski. Konkluduję, iż: 1) szereg pozornie odległych i różnych od siebie elementów doktryny i życia Kościoła epoki patrystycznej (soteriologia, eklezjologia, chrystologia, hierarchia we wspólnocie, praktyki penitencjarne, itp.) ma często jedno wspólne podłoże konceptualne, którym jest amalgamat KOŚCIÓŁ JEST TRZODĄ BOGA; 2) amalgamaty omawiane w pracy stanowią niezbędny element konceptualny w życiu Kościoła epoki patrystycznej, zwłaszcza w rozwoju doktryny. Innymi słowy, bez omawianych przeze mnie amalgamatów, ojcowie Kościoła, będący najczęściej biskupami, nie byłiby w stanie konceptualizować i werbalizować wielu kluczowych elementów doktryny ani kierować wspólnotami chrześcijańskimi i budować tożsamości nowej religii. Tym samym moja monografia dowodzi, iż analizowane przeze mnie amalgamaty stanowiły konieczny budulec pojęciowy wczesnego chrześcijaństwa natomiast przyjęta przeze mnie metodologia językoznawstwa kognitywnego pozwala usystematyzować i połączyć w jedną całość wiele aspektów doktryny wczesnochrześcijańskiej, ukazując wzorce konceptualne dotąd niedostrzegalne w literaturze patrystycznej z braku odpowiednich narzędzi analizy.

Monografię uzupełniają: osiemnaście diagramów wybranych amalgamatów, trzy indeksy (rzeczowy, cytatów z pism patrystycznych i cytatów z ksiąg Biblii i z apokryfów) oraz tabela pozwalająca czytelnikowi odnaleźć wszystkie językowe realizacje amalgamatów omawianych w pracy w cytowanych w niej tekstach patrystycznych. Ponieważ w większości wypadków angielskie tłumaczenia omawianych tekstów wiernie oddają językowe realizacje omawianych w pracy amalgamatów, korzystam właśnie z takich tłumaczeń, odwołując się, ilekroć to konieczne, do oryginałów greckich lub łacińskich. Wydawcą monografii jest renomowane wydawnictwo akademickie De Gruyter. Objętość monografii to ok. 14,5 arkusza wydawniczego.

W monografii starałem się połączyć głębię analizy z szerokim zakresem analizowanego materiału językowego. Wykorzystanie około dwustu siedemdziesięciu tekstów ponad trzydziestu autorów greckich, łacińskich i syryjskich z okresu patrystycznego pozwoliło mi wyodrębnić regularne wzorce kognitywno-językowe będące podłożem omawianych w pracy

konceptualizacji i dowieść, iż za zróżnicowanym wachlarzem nowych znaczeń i pojęć kluczowych dla rozwoju doktryny chrześcijańskiej stoi jeden i ten sam amalgamat Kościoła jako trzody.

Można uznać, iż przedstawiana tutaj monografia wyróżnia się z co najmniej czterech powodów. Po pierwsze, o ile mi wiadomo, jest pierwszą monografią pisaną z perspektywy językoznawstwa kognitywnego przedstawiającą tak wyczerpującą analizę wybranego aspektu języka religijnego wczesnego chrześcijaństwa. Chociaż językoznawcy kognitywni odwołują się w swoich pracach do języka religijnego, czynią to jedynie przy okazji analizy języka polityki, koncepcji moralności, literatury itp. Po drugie, nawet jeśli językoznawcy kognitywni niejednokrotnie twierdzą, że amalgamaty i metafory pojęciowe są częstym a nawet konstytutywnym elementem języka religijnego, praktycznie nigdy tego nie dowodzą. Celem niniejszej monografii było właśnie *udowodnić* to często pojawiające się w pracach pisanych z perspektywy kognitywno-językoznawczej twierdzenie. Po trzecie, istnieje kilka monografii wykorzystujących narzędzia językoznawstwa kognitywnego pisanych jednak zasadniczo z perspektywy biblistyki i patrologii, ale prace te ograniczają się do analizy pojedynczych tekstów albo ich fragmentów, zaś przedstawiana tu monografia proponuje o wiele szersze spojrzenie na język chrześcijaństwa w okresie jego najbardziej dynamicznego rozwoju pojęciowego w epoce patrystycznej. I wreszcie po czwarte, wykorzystuję w tej pracy nie tylko moją wiedzę językoznawczą, ale i teologiczną. Innymi słowy, chociaż przyjmuję w mojej monografii perspektywę językoznawczą i korzystam w analizie z narzędzi językoznawstwa kognitywnego, to równocześnie uwzględniam tło i konsekwencje teologicznego dyskursu wczesnochrześcijańskiego, co oznacza, że moja monografia ma charakter interdyscyplinarny. Tym samym zastosowana w niej metoda badawcza i jej wyniki mogą być przydatne do dalszych badań zarówno dla językoznawców, przede wszystkim kognitywistów, dowodząc przydatności teorii integracji pojęciowej w badaniu języka religijnego a także dla biblistów, patrologów, teologów i wszystkich zainteresowanych epoką patrystyczną, pokazując im rolę amalgamatów pojęciowych w języku wczesnego chrześcijaństwa.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych, popularyzatorskich i dydaktycznych

1. Osiągnięcia naukowo-badawcze

Oprócz przedstawionej wyżej monografii po obronie dysertacji doktorskiej opublikowałem jedną monografię oraz trzydzieści dwa artykuły, w tym osiem w czasopiśmie

z listy ERIH-Plus, jeden w innym czasopiśmie punktowanym („Między Oryginałem a Przekładem”; 14 punktów wg MNiSW) i dwadzieścia trzy w opracowaniach zbiorowych. Większość moich artykułów (siedemnaście) opublikowałem w języku angielskim. Trzy artykuły przyjęte do druku (dwa po angielsku) oczekują na publikację (w tym dwa w czasopiśmie z listy ERIH-Plus). Byłem współredaktorem dwóch opracowań zbiorowych (poz. 25 i 26 sekcji II C, załącz. 4).

Wszystkie wspomniane publikacje odzwierciedlają interdyscyplinarność mojego wykształcenia w połączeniu z kilkudziesięcioletnią aktywnością zawodową jako tłumacza różnych gatunków literatury i obejmują trzy dziedziny: językoznawstwo, translatorykę i dydaktykę przekładu.

Jako językoznawca koncentruję się przede wszystkim na analizie języka religijnego; moja interdyscyplinarność pozwala mi na głębsze i bardziej zróżnicowane spojrzenie na ten język, sposób jego tworzenia, funkcjonowanie i oddziaływanie na odbiorców. Rezultatem działalności badawczej w tym zakresie jest moja wcześniejsza monografia z 2010 roku (pozycja 1, sekcja II B, załącz. 4) będąca zmodyfikowaną wersją dysertacji doktorskiej, oraz artykuły 5, 6, 9 w sekcji II A oraz artykuły 1, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 19, 20, 22, 24 w sekcji II C załącznika 4. W monografii analizuję i porównuję z perspektywy językoznawczo-kognitywnej konceptualizacje Boga we współczesnej wersji doktryny katolickiej i w anglosaskiej teologii feministycznej i wykazuję – na gruncie językoznawczym – konsekwencje zmian doktrynalnych wynikających z odmiennych konceptualizacji Boga w teologii tradycyjnej i teologii feministycznej. W opublikowanych w kolejnych latach artykułach analizuję z perspektywy językoznawstwa kognitywnego współczesny i dawny język chrześcijański, w tym teksty doktrynalne, homilie oraz teksty reprezentujące duchowość chrześcijańską. Od niedawna zacząłem poszerzać moje pole badawcze i metodologię i wykorzystuję narzędzia językoznawstwa kognitywnego jako element krytycznej analizy dyskursu (pozycja 23 w sekcji II C, załącz. 3). Zwieńczeniem moich badań języka religijnego w omawianym tu okresie jest przedstawiona wyżej monografia habilitacyjna. Opublikowałem także jeden artykuł językoznawczy niezwiązany z językiem religijnym (poz. 21 sekcja II C załącznika 4).

Moim drugim obszarem badawczym jest translatoryka, gdzie wykorzystuję aparat badawczy językoznawcy i analizuję z perspektywy językoznawczej przekłady tekstów religijnych (w tym Biblii) oraz niereligijnych, jak o tym świadczą artykuły 1, 2, 2a, 4, 7, 8 w sekcji II A oraz artykuły 2, 3, 4, 13, 17, 18 oraz 23 w sekcji II C, załącznika 4. Za znaczące na tym obszarze badawczym uważam artykuły poświęcone problemowi języka inkluzywnego w przekładzie biblijnym. Wskazuję w nich na podobieństwa i różnice między językiem

inkluzywnym w polskich i w angielskich przekładach biblijnych oraz dowodzę – na przykładzie tzw. Biblii Paulistów – jak elementy i zasady języka inkluzywnego uobecniają się w tym najnowszym polskim przekładzie całej Biblii.

Trzecim obszarem mojej działalności naukowo-badawczej jest dydaktyka przekładu, gdzie wykorzystuję moje doświadczenie dydaktyka przekładu i tłumacza oraz weryfikatora tłumaczeń (zob. niżej). Dydaktyce przekładu poświęcone są następujące pozycje w moim dorobku naukowym: 2, sekcja II B; 8, 16 sekcja II C, załącznik 4.

Niektóre z moich publikacji naukowych są inspirowane moimi tłumaczeniami tekstów naukowych z języka angielskiego. I tak w jednym z artykułów badam, czy w polskich przekładach wybranych dramatów i sonetów Szekspira zachowały się aluzje wskazujące na jego kryptokatolicyzm, jak chce tego tzw. „teoria lancasterska” (pozycja 7 sekcja II A, załącznik 4). Artykuł jest pokłosiem mojego tłumaczenia monografii zbiorowej autorstwa przedstawicieli tej teorii wydanej przez Wydawnictwo Naukowe PWN, pod redakcją Krzysztofa Kozłowskiego (b:21, sekcja II J, załącznik 4). Z kolei w innym artykule analizuję z perspektywy językoznawczej konceptualizowanie zmysłów duchowych w duchowości chrześcijańskiej, co wiąże się z moim tłumaczeniem monografii zbiorowej poświęconej temu zagadnieniu (*The Spiritual Senses Perceiving God in Western Christianity* red. P. Gavrilyuk, S. Oakley, Cambridge University Press, 2011; przekład polski: b:23, sekcja II J, załącznik 4). Moje tłumaczenie korespondencji Thomasa Mertona (b:18, 7 sekcja II J, załącznik 4) zaowocowało artykułem, w którym porównuję biografie i poglądy Czesława Miłosza i Thomasa Mertona oraz ich wzajemne relacje (3 i 3a sekcja II A, załącznik 4).

W moim dotychczasowym dorobku badawczym na uwagę zasługują artykuły publikowane w czasopiśmie z listy ERIH-Plus wydawnictw Brill (6 w sekcji II A, załącznik 4) oraz De Gruyter (8, 9 w sekcji II A, załącznik 4) oraz pozostałe artykuły w czasopiśmie z tej listy. W artykule opublikowanym w czasopiśmie „Cognitive Semantics” (Brill) przeanalizowałem z perspektywy teorii amalgamatów pojęciowych wybrane przykłady egzegezy typologicznej wybranych autorów patrystycznych i dowiodłem, iż egzegeza typologiczna to szczególnie przypadek integracji pojęciowej. Z kolei w dwóch artykułach w czasopiśmie „Open Theology” (De Gruyter) porównuję angielskie i polskie przekłady biblijne pod kątem inkluzywizmu języka przekładu oraz (w drugim artykule) rolę integracji pojęciowej w soteriologii patrystycznej. W monografiach zbiorowych na uwagę zasługują artykuły opublikowane (lub w druku) w wydawnictwach: De Gruyter (5, sekcja II C, załącznik 4), Palgrave Macmillan (22 sekcja II C, załącznik 4) i John Benjamins (23 sekcja II C, załącznik 3; w druku). W artykule opublikowanym przez wydawnictwo De Gruyter omawiam z perspektywy językoznawczej zmiany metafor

opisujących Boga we współczesnym chrześcijaństwie i ich możliwe implikacje dla doktryny; w artykule opublikowanym przez wydawnictwo Palgrave Macmillan opisuję jako translatolog różnice między polskim a angielskim tłumaczeniem *Dzienniczka* siostry Faustyny Kowalskiej – najbardziej znanego na świecie polskiego tekstu religijnego. I wreszcie w artykule czekającym na publikację w wydawnictwie John Benjamins przedstawiam, w perspektywie krytycznej analizy dyskursu, metaforę narodu we współczesnym polskim dyskursie katolickim.

W ramach mojej działalności naukowo-badawczej po doktoracie wygłosiłem trzydzieści trzy referaty na konferencjach i sympozjach międzynarodowych w kraju i zagranicą (pozycje 1–33 sekcji II I, załącznik 4) oraz dwa wykłady gościnne: w Queens University w Belfaście oraz w University College w Londynie (poz. 2, 3 sekcji Q, załącznik 5). Angażuję się także w szereg innych form działalności naukowo-badawczej, takich jak recenzowanie artykułów dla czasopism polskich i zagranicznych (pozycje 1–6 sekcji P, załącznik 5) i udział w komitetach organizacyjnych konferencji (poz. 1–3 sekcji C, załącznik 5). Uczestniczyłem także w trzech międzynarodowych projektach badawczych (pozycje 1–3 sekcji II G, załącznik 4). Obecnie jestem członkiem zespołu kierowanego przez prof. Łukasza Boguckiego przygotowującego Polski Słownik Terminologii Translatorycznej (zob. poz. 5 sekcji Q, załącznik 5).

2. Osiągnięcia popularyzujące naukę

W ramach mojej działalności po doktoracie popularyzującej naukę pragnę wymienić następujące osiągnięcia: 1) zorganizowanie sympozjum z okazji jubileuszu Uniwersytetu Jagiellońskiego; 2) wykłady popularyzujące przekład i pracę tłumacza; 3) artykuły popularyzujące wybrane aspekty teorii przekładu i językoznawstwa.

1) W 2014 roku z okazji 650-lecia Uniwersytetu Jagiellońskiego zorganizowałem w dniach 8–9 maja sympozjum *Wkład uczonych i badaczy Akademii Krakowskiej i Uniwersytetu Jagiellońskiego w światowy rozwój nauki z okazji 650-lecia UJ*, którego byłem pomysłodawcą i na które zaprosiłem prelegentów z różnych dziedzin wiedzy, nie tylko z humanistyki (medycyna, matematyka, chemia).

2) Wygłosiłem siedem wykładów popularyzatorskich poświęconych przede wszystkim problematyce przekładu oraz jego roli w kulturze (poz. 2–5, 9, 12, 13 sekcji I, załącznik 5), w tym wykład poświęcony roli Septuaginty w narodzinach chrześcijaństwa w Londynie, w University College London, w ramach cyklu wykładów otwartych „Translation in History Lectures” (poz. 13, sekcja I, załącznik 5).

3) opublikowałem dwa artykuły popularyzujące kwestie przekładu Biblii w miesięczniku ZNAK oraz artykuł poświęcony współczesnemu ateizmowi (poz. 6, 10, 11, sekcji I, załącznik 5).

4) przeprowadziłem dla czasopisma „Przekładaniec” wywiad z wybitnym polskim tłumaczem Andrzejem Polkowskim poświęcony profesorowi Witoldowi Ostrowskiemu, tłumaczowi i jednemu z ojców powojennej polskiej anglistyki (poz. 7 sekcja I, załącznik 5).

3. Działalność dydaktyczna

Jako wykładowca w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Oświęcimiu prowadziłem zajęcia z tłumaczenia tekstów pisemnych, wstępu do językoznawstwa, gramatyki opisowej języka angielskiego, oraz gramatyki kontrastywnej angielsko-polskiej.

Jako asystent i adiunkt zatrudniony na Wydziale Humanistycznym Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku Białej prowadziłem w latach 2005–2011 ćwiczenia z tłumaczenia tekstów pisemnych oraz seminarium licencjackie i magisterskie z przekładoznawstwa oraz wykład z teorii przekładu.

Jako asystent i adiunkt w Katedrze do Badań nad Przekładem i Komunikacją Międzykulturową Wydziału Filologicznego UJ, prowadziłem lub prowadzę od 2007 roku ćwiczenia i konwersatoria na studiach drugiego stopnia poświęcone przekładowi i językoznawstwu takie jak: „Tłumaczenie angielsko-polskie literatury między Joyce’em a Harlequinem”, „Wyszukiwanie informacji na potrzeby przekładu”, „Poetyka kognitywna”, „Tłumaczenie polsko-angielskie i angielsko-polskie tekstów ekonomicznych”, „Tłumaczenie polsko-angielskie i angielsko-polskie tekstów informacyjnych, naukowych i turystycznych”, „Przekład jako transfer kulturowy”, „Tłumaczenie audiowizualne”. Prowadzę także każdego roku seminarium magisterskie poświęcone przekładoznawstwu w perspektywie językoznawstwa kognitywnego.

Oprócz tego prowadziłem i prowadzę zajęcia z przekładu polsko-angielskiego i angielsko-polskiego tekstów naukowych, informacyjnych oraz turystycznych w ramach Studiów Podyplomowych dla Tłumaczy organizowanych przez moją Katedrę.

Jako pracownik zewnętrzny Wyższej Szkoły Europejskiej im. ks. J. Tischnera prowadziłem i prowadzę zajęcia na studiach pierwszego i drugiego stopnia dotyczące różnych aspektów przekładoznawstwa i przekładu, zarówno w wymiarze teoretycznym jak i praktycznym (przekład tekstów specjalistycznych, tłumaczenie symultaniczne, ekwiwalencje w tłumaczeniu) oraz językoznawstwa (wstęp do językoznawstwa, gramatyka opisowa języka angielskiego, gramatyka kontrastywna angielsko-polska).

Od 2013 roku prowadzę także na Wydziale Humanistycznym Akademii-Górnictwo Hutniczej w Krakowie jednosemestralny kurs na studiach pierwszego stopnia poświęcony roli przekładu w kulturze. We wszystkich wymienionych wyżej zajęciach praktycznych poświęconych tłumaczeniu w perspektywie praktycznej i teoretycznej wykorzystuję moje doświadczenie zawodowe tłumacza literatury i weryfikatora tłumaczeń (zob. niżej).

Jako dydaktyk i tłumacz przygotowywałem i oceniałem tłumaczenia studentów UJ w ramach Studenckich Warsztatów Tłumaczeniowych (poz. 8 w sekcji I, załącznik 5).

Wypromowałem łącznie sto czternaście prac magisterskich i jestem promotorem pomocniczym w dwóch przewodach doktorskich. Byłem i jestem opiekunem naukowym studentów Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych Uniwersytetu Warszawskiego i Uniwersytetu Jagiellońskiego (zob. 4, 5, sekcja J, załącznik 5).

4. Działalność tłumaczeniowa

Moja działalność naukowo-dydaktyczna jest ściśle powiązana z moją pracą tłumacza literatury, tłumacza audiowizualnego oraz weryfikatora tłumaczeń audiowizualnych. Duża liczba przetłumaczonych książek (sześćdziesiąt siedem tłumaczeń na język polski, jedno na język angielski) oraz ich różnorodność gatunkowa (zob. sekcja J, załącznik 4) sprawiają, że mogę dzielić się bogatym doświadczeniem ze studentami zainteresowanymi praktyczną stroną tłumaczenia. Równocześnie moje doświadczenie tłumacza pozwala mi także lepiej badać przekład, pomagając zakorzenić wiedzę teoretyczną w wiedzy i doświadczeniu praktyka. Nawet jeśli tłumaczenia jako takiego nie zalicza się do działalności naukowej, uważam moje doświadczenie tłumacza za element mojej dojrzałości i samodzielności badacza, do której aspiruję jako habilitant.

